

กระทู้ถามที่ ๑๔๒/ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๓๐ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ความสามารถของประชาชนทั่วไปเข้าถึงข้อมูลทั่วไปของบัตรประจำตัวประชาชน

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ดังต่อไปนี้

ด้วยปัจจุบันนี้การจัดเก็บข้อมูลภาครัฐ มีเทคโนโลยีจำนวนมากที่มาเอื้ออำนวยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก อันเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในการคุ้มครองความปลอดภัย และรัฐพึงจะต้องเปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๙ แต่กรมการปกครอง ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำและเก็บข้อมูลของบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมาย มิได้เปิดเผยข้อมูลทั่วไปของบัตรประจำตัวประชาชนคนไทยทั้งประเทศและข้อมูลบุคคลอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตรวจสอบตัวบุคคลได้อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพิสูจน์ตัวบุคคลและมีได้มีข้อห้ามไว้ในกฎหมายให้กับประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลและข่าวสารทั่วไปนั้น ได้รวดเร็วแต่อย่างไร จึงขอเรียนถามว่า

๑. ข้อมูลทั่วไปในบัตรประจำตัวประชาชนคืออะไรบ้าง และปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยได้เปิดเผยข้อมูลของบัตรประจำตัวประชาชนให้กับประชาชนทั่วไปได้เข้าถึงข้อมูลทั่วไปหรือไม่ ถ้าสามารถเข้าถึงได้จะกระทำได้อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. หากกระทรวงมหาดไทยยังไม่ดำเนินการใด ๆ ขอทราบเพราะเหตุใด และมีกฎหมายใดห้ามไว้เฉพาะหรือไม่ โดยมีใช้ข้อมูลทั้งหมด ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖, มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่เป็นข้อมูลทั่วไป มีเพียงชื่อตัว ชื่อสกุล รูปถ่าย และถิ่นที่อยู่เท่านั้น ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในที่ประชุมสภา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนันทนาท

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๔๒/ร.

ของ พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่
เรื่อง ความสามารถของประชาชนทั่วไปเข้าถึงข้อมูลทั่วไปของบัตรประจำตัวประชาชน

ข้าพเจ้า พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ขอตอบกระทู้ถาม
ของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจ ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปในบัตรประจำตัวประชาชนคืออะไรบ้าง และปัจจุบันกระทรวงมหาดไทย
ได้เปิดเผยข้อมูลของบัตรประจำตัวประชาชนให้กับประชาชนทั่วไปได้เข้าถึงข้อมูลทั่วไปหรือไม่
ถ้าสามารถเข้าถึงได้จะกระทำได้อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๑.๑ ข้อมูลทั่วไปในบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อมูลในบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ประกอบด้วย
๒ ส่วน ได้แก่

๑) ข้อมูลบนหน้าบัตรประจำตัวประชาชน ประกอบด้วย

(๑) คำว่า “บัตรประจำตัวประชาชน”

(๒) รูปถ่ายของผู้ถือบัตร

(๓) เลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร

(๔) ชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้ถือบัตร

(๕) วันเดือนปีเกิดของผู้ถือบัตร

(๖) ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านของผู้ถือบัตรในขณะยื่นคำขอ

(๗) วันออกบัตร

(๘) วันบัตรหมดอายุ

(๙) ลายมือชื่อ หรือตราลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงาน

ออกบัตร

(๑๐) รายการศาสนาหรือนิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาของ
ผู้ถือบัตร โดยจะมีหรือไม่ก็ได้

(๑๑) รายการเลขหมายคำขอมีบัตร รหัสกำกับบัตร และรหัสแห่งตรวจสอบบัตร
(bar code) ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒)
แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน
พ.ศ. ๒๕๒๖

๒) ข้อมูลที่บันทึกไว้ในหน่วยความจำ (IC Chip) ของบัตร

ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานตามหน้าบัตร ข้อมูลทะเบียนบ้าน ข้อมูลทะเบียนบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง เช่น ข้อมูลการสมรส การหย่า การเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล เป็นต้น และยังได้บรรจุข้อมูลของหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ ข้อมูลหลักประกันสุขภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา ข้อมูลทหารผ่านศึก ข้อมูลการบริจาคอวัยวะและดวงตา สภากาชาดไทย ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ข้อมูลเกี่ยวกับทหารเกณฑ์ และข้อมูลผู้ทุพพลภาพของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลเป็นไปตามมาตรา ๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

๑.๒ การเปิดเผยข้อมูลของบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อมูลในบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ “ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร” หมายความว่า ข้อมูลบุคคลเกี่ยวกับ ชื่อ ชื่อสกุล เพศ วัน เดือน ปีเกิดและตาย สัญชาติ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานะการสมรส วุฒิการศึกษา ชื่อบิดามารดาหรือผู้รับบุตรบุญธรรม ชื่อคู่สมรส และชื่อบุตร และข้อมูลอื่นที่จำเป็นเพื่อการดำเนินงานทะเบียนต่าง ๆ ในพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๑๗ กำหนดให้ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรต้องถือเป็นความลับ ซึ่งข้อมูลในบัตรประจำตัวประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร

๒) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๔ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

ดังนั้น ข้อมูลที่อยู่ในบัตรประจำตัวประชาชนจึงถือเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลของบัตรประจำตัวประชาชนให้กับประชาชนทั่วไปได้เข้าถึงข้อมูลดังกล่าวเป็นการทั่วไปได้

๒. หากกระทรวงมหาดไทยยังไม่ดำเนินการใด ๆ ขอรอบว่าเพราะเหตุใด และมีกฎหมายใดห้ามไว้เฉพาะหรือไม่ โดยมีใช้ข้อมูลทั้งหมด ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่เป็นข้อมูลทั่วไป มีเพียงชื่อตัว ชื่อสกุล รูปถ่าย และถิ่นที่อยู่เท่านั้น ขอรอบรายละเอียด

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ข้อมูลที่อยู่ในบัตรประจำตัวประชาชนตามที่ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้กรุณาสอบถาม ได้แก่ ชื่อตัว ชื่อสกุล รูปถ่าย และถิ่นที่อยู่ของ ผู้ถือบัตร ถือเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งตามบทบัญญัติมาตรา ๓๒ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิของบุคคลหรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ ในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ครอบครัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ดังนั้น กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง จึงพิจารณาอนุญาตในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ เจ้าของข้อมูลหรือผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ตามที่มีบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ไว้เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรโดยได้รับความยินยอมจากผู้ถือบัตร หรือเพื่อประโยชน์ของรัฐ หรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ได้แก่

๑) การเปิดเผยต่อส่วนราชการหรือหน่วยงานรัฐ ที่มีความจำเป็นต้องทราบข้อมูลนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพื่อประโยชน์ของรัฐหรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง อาจขอให้ นายทะเบียนจัดส่งข้อมูลทะเบียนประวัติเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕ และมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบกับ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔

๒) เปิดเผยต่อบุคคลที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง

“ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง” หมายความว่ารวมถึง คู่สมรส บุพการี และผู้สืบสันดานของผู้ถือบัตร หรือผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับ พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔ และระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามหลักฐานหรือเอกสารที่ผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงนำมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สถานที่ยื่นคำขอ มีบัตรแห่งใดก็ได้ทั่วประเทศ หากพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ก็จะแจ้งคำสั่งและเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอทราบ และแจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองด้วย

ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการอ้างประโยชน์ได้เสียอย่างคลุมเครือ ซึ่งจะเป็นช่องทางในการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้เป็นเจ้าของรายการบัตรประจำตัวประชาชนได้โดยง่าย อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ฝ่ายเจ้าของรายการบัตรประจำตัวประชาชน ที่ตรวจหรือคัดและรับรองสำเนาโดยมิชอบ